

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil godt sige til hr. Helge Adam Møller, at med henblik på påstanden om, at et flertal i befolkningen går ind for, at vi skal øge hastigheden på motorvejene, er jeg bekendt med den Gallupundersøgelse, som Berlingske Tidende citerede i forbindelse med sidst, vi havde dette forslag til behandling. Jeg tror, man skal bemærke, at det, Gallupundersøgelsen ikke havde undersøgt, var, om befolkningen også var interesseret i at øge hastigheden på bekostning af, at flere mennesker blev slået ihjel på vores veje. For det er det væsentlige spørgsmål, og det spørgsmål var ikke stillet. Jeg har faktisk den tillid til den danske befolkning, at det er ikke det, den ønsker.

Justitsministeren (Torben Rechendorff, fg.):

Flere ordførere har gjort den skarpsindige iagttagelse, at de tre regeringspartier ikke er enige om sagen. Jeg er enig i, at det vel ikke kan være en voldsom overraskelse i betragtning af, at det var en af de første sætninger i min tale, at sådan forholdt det sig. I det hele taget lyder det, som om det i al væsentlig grad forholder sig sådan, som det hidtil har forholdt sig.

Jeg skal blot sige, at hvis Centrum-Demokraternes forslag kan danne udgangspunkt for, at man i udvalget får en drøftelse om differentieret hastighed, skulle jeg sige, at den, om jeg så må sige, rigtige justitsminister og Justitsministeriet gerne medvirker i en sådan drøftelse. Det kunne måske være nok så gavnligt.

Jeg beder om, at jeg ikke bliver fortolket af hr. Nør Christensen mere, end det kan bære. Han sagde, når jeg gik ind for variable hastigheder, at det så uvægerlig måtte betyde, at jeg uden videre gik ind for, at så skulle grænserne op til henholdsvis 100 km og 120 km. Det, jeg går ind for, når jeg går ind for variable hastigheder, er, at nogle steder, hvor det er sikkert, kan de gå op, og nogle steder, hvor det er mindre sikkert, kan de gå ned.

I den forbindelse skal jeg kvittere til hr. Helge Adam Møller ved at sige, at jeg er ganske enig i, at hastigheden på bestemte motorveje eller for den sags skyld andre veje naturligvis ikke skal være skiftende mellem fire og fem forskellige hastigheder. Det siger sig selv. Det kan ikke være det, vi taler om, når vi taler om differentieret hastighed.

Så skal jeg i øvrigt sige, at der kunne måske også i udvalget være baggrund for, at man fik, om jeg så må sige, opdateret de oplysninger, der foreligger fra Holland. Det er fuldstændig rigtigt, at der foreligger oplysninger om, hvordan situationen var efter nyordningen i Holland. Jeg tror, der er baggrund for, at man benytter udvalgsbehandlingen til, om jeg så må sige, at få ajourført sin viden, også om forholdene i Holland, der synes at interessere adskillige af ordførerne.

Når man fra fru Inge Dahl-Sørensens side lægger op til, at regeringen bør finde sin holdning i sagen, skal jeg bare sige, at jeg fornemmer ikke nogen umiddelbar ændring i holdningerne i regeringspartierne, men at jeg gerne ser en drøftelse i udvalget omkring hastighedsdifferentiering. Det må vist være det væsentlige udbytte af dagens drøftelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 182:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Ulovlig tvang).

Af Nør Christensen (CD) m.fl.
(Fremsat 30/1 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Kommunikationsministeren har ordet på justitsministerens vegne.

Justitsministeren (Torben Rechendorff, fg.):

Det lovforslag, som Centrum-Demokraterne

[Justitsministeren]

har fremsat, går ud på at ændre straffelovens regel om ulovlig tvang, det er § 260, sådan at bestemmelsen rammer fysisk blokade. Spørgsmålet om fysisk blokade har jo været debatteret tidligere i Folketinget ved adskillige lejligheder. Jeg mener, at det kan være fornuftigt at indlede drøftelsen med et ganske lille historisk tilbageblik.

I 1975 havde Centrum-Demokraterne også fremsat et lovforslag om ændring af straffeloven med det formål at tydeliggøre retstilstanden. Ingen måtte være i tvivl om, at fysisk blokade var strafbart. Når der ikke blev vedtaget en lovændring dengang, var årsagen ikke, at et flertal i Folketinget fandt fysisk blokade acceptabelt. Tværtimod var der bred enighed om, at fysisk blokade var uacceptabelt, og at det burde være ulovligt. Grunden til, at man lod være med at ændre straffeloven, var den omstændighed, at der i forvejen var regler, der ramte fysiske blokader.

Allerede efter de gældende regler kunne personer, der foretog fysisk blokade, altså straffes. Det fremgik af en betænkning, som Straffelovrådet havde afgivet om dette tema i 1976. Straffelovrådet havde efter en grundig undersøgelse af reglerne slået fast, at det, der sædvanligvis forstås ved fysisk blokade, var strafbart, og at der var flere forskellige bestemmelser, der kunne komme på tale, alt afhængigt af blokadens grovhed og karakter.

Det er f.eks. ulovlig frihedsberøvelse efter straffelovens § 261, hvis blokaden forhindrer nogle mennesker i at forlade et bestemt område. Det er f.eks. ulovlig tvang efter straffelovens § 260, hvis blokaden forhindrer nogle menneskers adgang til et sted, hvor de har lovligt ærinde, og det sker ved hjælp af vold eller trussel om vold eller hærværk el. lign. Det er ulovlig tvang.

De mindre grove tilfælde af fysisk blokade er ikke strafbare i henhold til straffeloven. Det er de tilfælde, hvor man forhindrer menneskers adgang til et sted uden at bruge vold eller trussel om vold, men hvor blokaden f.eks. sker ved, at nogle mennesker tager hinanden under armen og danner en massiv kæde. Til gengæld er disse tilfælde strafbare efter politivedtægten. Det er det, som Straffelovrådet slog fast i sin betænkning fra 1976.

Overtrædelse af politivedtægten kan ikke straffes med fængsel eller hæfte – kun med bø-

Det var konklusionen af folketingsdebatten i 1976, at det var tilstrækkeligt med hjemmel til bødestraf for disse mindre grove typer af fysisk blokade. Det afgørende var at slå fast, at fysiske blokader under alle omstændigheder var ulovlige. Derfor endte folketingsdebatten i 1976 med, at et bredt folketingsflertal bestående af alle partier undtagen SF, VS og DKP sluttede op om en dagsorden, der gik ud på at opfordre justitsministeren til ved ændring af normalpolitivedtægten eller ved cirkulære til landets politimestre at sikre borgernes ret til fri færdsel, hvor de havde lovligt ærinde.

Resultatet af det blev det såkaldte blokade-cirkulære, som Justitsministeriet udsendte til landets politimestre den 30. juni 1976.

Nogle konkrete tilfælde af fysiske blokader gav anledning til forespørgselsdebatter om emnet i 1977 og igen i 1979. Det, man bør konkludere af disse debatter, er, at det samme brede flertal, der havde markeret sin holdning til fysisk blokade i 1976, stod fast på denne holdning. I 1979 fremsatte medlemmer af Centrum-Demokraterne igen et lovforslag om ændring af straffeloven for at ramme fysiske blokader, men forslaget blev ikke vedtaget. Holdningen var simpelt hen den, at en lovændring ikke var nødvendig, fordi der i forvejen var tilstrækkelig hjemmel til at gribe ind over for fysiske blokader i politivedtægten § 3. Det var det historiske forløb.

Nu står vi så igen over for et lovforslag om ændring af straffeloven, der går ud på at ramme fysiske blokader. I den anledning synes jeg det er vigtigt at få slået fast, at regeringspartiernes holdning til fysiske blokader er uændret. Vi er fuldstændig enige med forslagsstillerne om, at fysiske blokader er uacceptable i et frit demokratisk samfund. Ingen kan med nogen som helst ret stille sig op og forhindre andre menneskers frie adgang til steder, hvor de har lovligt ærinde, uanset om det er en faglig konflikt eller noget andet, der påberåbes som begrundelse for at gøre det. Når fysisk blokade etableres, kan politiet skride ind mod blokadedeltagerne.

Når jeg ikke kan tilslutte mig Centrum-Demokraternes lovforslag, skyldes det altså ikke uenighed om de principielle synspunkter. Sagen er, at det allerede efter de gældende regler er ulovligt at lave fysisk blokade, at politiet allerede efter de gældende regler har ret og pligt til at skride ind mod fysisk blokade, og at der

[Justitsministeren]

allerede efter de gældende regler er hjemmel til at straffe blokadedeltagerne. Disse fakta er afgørende for regeringens indstilling.

Spørgsmålet, som lovforslaget lægger op til, er altså ikke, om det skal være strafbart at lave fysisk blokade, men om der skal ske en skærpelse af straffen. Spørgsmålet angår ikke de grove tilfælde, hvor der er sket frihedsberøvelse eller er brugt vold eller trusler om vold eller hærværk eller lignende. De grove tilfælde er jo i forvejen omfattet af straffelovens bestemmelser. Det er kun de mindre grove tilfælde, hvor der ikke er brugt vold eller lignende, og dem er der da heldigvis flest af, som er til diskussion. Disse tilfælde kan i dag rammes af hjemmel i politivedtægten, og straffen er bøde.

Hvis lovforslaget her vedtages, ville straffesammen gå op til fængsel indtil 2 år. Efter min opfattelse er der ikke brug for en sådan strafskærpelse. Tværtimod mener jeg, at det er fornuftigt med et graderet system, sådan som vi har det i dag, hvor de grove tilfælde er omfattet af straffeloven, mens de mere fredelige tilfælde behandles som politiforseelser, der kun straffes med bøde i henhold til politivedtægten. Heri ligger et indbygget incitament til at undgå, at en blokade udarter til vold og hærværk, samtidig med at det ligger fast, at enhver fysisk blokade er ulovlig.

I øvrigt mener jeg ikke, at formuleringen af lovforslaget er særlig heldig; der bruges kriteriet: Truende adfærd. Det lægger op til fortolkningstvivl, som er uheldig, når det handler om afgrænsning af straffelovens anvendelsesområde.

Ole Espersen (S):

CD ønsker at gøre det til en alvorlig straffelovsovertrædelse at deltage i en fysisk blokade. Jeg synes, der foreligger en række stilbrud fra CD's side her, nærmere betegnet tre i alt. For det første har 1980'erne vist os, at Centrum-Demokraterne har en fornuftig holdning til arbejdsmarkedet og arbejdsmarkedets parter og har ønsket at bidrage til, at dette arbejdsmarked fungerer på en fornuftig måde, og har lagt vægt, som vi gør, på organisationernes betydning. Denne gode stil fra 1980'erne bryder man klart med, når man kommer med dette forslag fra CD's side.

Det andet stilbrud var det, ministeren nævnte. Jeg synes, at det, der skete i 1975 og 1976, da

vi havde meget lange og ophidsede natlige debatter her i folketingssalen om CD's forslag dengang om at gøre det strafbart efter straffeloven at deltage i en fysisk blokade, medførte det fornuftige, at også CD bøjede sig for, at det ville være urimeligt at gennemføre en straffelovsændring, en egentlig kriminalisering af de fysiske blokader, og derfor bøjede CD sig ganske ligesom langt de fleste af Folketingets øvrige partier, således som ministeren lige har nævnt det.

Vi forstår overhovedet ikke, hvorfor CD som det fornuftige parti, det ellers er i mange relationer, nu pludselig i disse dage skal komme med et forslag af denne karakter. Vi synes, at der har været drevet nok politik på den aktuelle sag. Vi er sikre på, at var den ikke led i en politisk sag på grund af indenrigsministerens indgriben, havde den sag været slut for længst.

Men det, der er mest afgørende, er jo den undskyldende bemærkning, som CD har i lovforslagets bemærkninger. Der står, at der ikke er noget nyt i at præcisere strafbarheden i fysiske blokader, og så kommer det afgørende:

»Ved lov nr. 70 af 27. marts 1929 om værn for erhvervs- og arbejdsfriheden var fastsat straffebestemmelser, som i retspraksis bl.a. førte til domfældelse af medlemmer af en arbejderforening, der hindrede uorganiserede arbejdere i at arbejde.«

Hvad er det for en lov, som CD her henviser til som undskyldning og forklaring på, at man nu foreslår denne straffelovsændring? Ja, nu kom justitsministeren ikke så langt tilbage i historien, men jeg kan da fortælle CD og Folketinget, at det, det drejer sig om, er tugthusloven: den lov, som Madsen-Mygdal i et af de mørkeste kapitler af landets parlamentariske historie – med tøven fra De Konservative og modstand fra De Radikales side – fik gennemført i dette Folketing, tugthusloven, der er berømt og berygtet i dansk parlamentarisk historie, og som blev ophævet, så snart der var den mindste mulighed herfor. Socialdemokratiet forsøgte hele vejen op gennem 1930'erne, da vi havde regeringsmagten, sammen med De Radikale. Det lykkedes først i 1937.

Denne tugthuslov bruger CD – hvad der underer mig overordentlig meget, og det er stilbrud nr. 3 – altså som en forklaring på, som en undskyldning for, at vi nu skal have noget lignende, nemlig at vi nu skal have indført strafbarhed, når det drejer sig om de fysiske blokader.

[Ole Espersen]

Jeg tror ikke, at hr. Nør Christensen er gået tilstrækkelig langt tilbage i historien. Hvis han var det, og hvis CD havde vidst, at det forbillede, man henviser til, er tugthusloven, tror jeg ikke, at CD's folketingsgruppe ville have givet sin tilslutning til dette lovforslag.

Vi afviser det naturligtvis.

Helge Adam Møller (KF):

For ca. 10 minutter siden afsluttede vi en debat, hvor der var lidt uenighed mellem regeringspartierne på enkelte områder. Det blev der jo boret meget i; bl.a. var den radikale ordfører, fru Kirsten Lee, og jeg også oppe at diskutere enkelte spørgsmål.

Det er derfor med en særlig tilfredshed, jeg kan indlede min ordførertale med at meddele, at den radikale ordfører, fru Kirsten Lee, der er forhindret i at deltage i debatten, og den radikale folketingsgruppe er imod dette lovforslag og er enige med mig, således at de holdninger, jeg nu fremfører på Det Konservative Folkepartis vegne, også dækker den radikale folketingsgruppes.

For Det Konservative Folkeparti er det uacceptabelt, at personer ved etablering af fysisk hindring eller ved truende adfærd kan hindre andre menneskers adgang til bygninger eller lokaler, hvor man har et lovligt ærinde. Her er vi ganske enige med forslagsstillerne. Vi kan ikke tolerere dette, uanset om det er et led i en faglig konflikt eller man måtte have andre begrundelser som forklaring sin fysiske blokade. Fysiske blokader kan og vil vi altså ikke acceptere.

Men heldigvis kan vi jo i dag allerede konstatere, at de mennesker, der foretager en fysisk blokade, begår en ulovlighed. Vi kan også konstatere, at politiet i dag efter de gældende regler både har ret og pligt – og det er vigtigt, altså også pligt – til at skride ind mod fysiske blokader. Endelig kan vi konstatere, at der efter de gældende regler er hjemmel til at straffe blokadedeltagerne. Jeg finder det vigtigt i dagens debat, at disse tre kendsgerninger bliver slået fast med syvtommersøm.

Hvad der altså skal tages stilling til i dag og ved den videre behandling af dette lovforslag, er ikke, om det skal være strafbart at lave fysiske blokader, for det er det, men derimod om der skal ske en skærpelse af straffen.

I dag er det sådan, at de grove tilfælde af fysiske blokader, dvs. hvor der bruges vold, trusler

om vold, begås hærværk eller lignende, er klart omfattet af straffelovens bestemmelser. Det drejer sig om § 260.

Tilbage har vi de mindre grove tilfælde, dvs. tilfælde, hvor der ikke er brugt vold eller tilsvarende. Disse mindre grove tilfælde, som der trods alt findes flest af, hverken kan eller skal man tolerere eller acceptere, men det er heldigvis heller ikke tilfældet, for disse mindre grove fysiske blokader, der altså foregår uden anvendelse af vold, er jo strafbare efter politivedtægten. Det er fastslået flere gange, som den fungerende justitsminister også nævnte: dels i betænkningen fra Straffelovrådet, dels i det særlige blokadecirkulære for 14 år siden. Disse tilfælde kan ikke straffes med fængsel eller hæfte, men de kan straffes med bøde, og det bliver de.

Jeg finder, det er en rigtig og en rimelig sanktionspraksis, en sanktionspraksis med et fleksibelt eller – måske rigtigere – et graderet system. Afhængigt af blokadens grovhed graderer man nemlig sanktionspraksis. Grove tilfælde er omfattet af straffeloven, hvor man kan få op til 2 års fængsel, og mindre grove tilfælde, hvor vold ikke har været brugt, medfører en bøde.

Jeg må derfor fastslå, at jeg ikke finder, der er grund til at ændre straffeloven. Vi har i dag en straffelov og en politivedtægt, der klart medfører, at enhver form for fysisk blokade, grov eller mindre grov, kan straffes, og det er der ikke behov for at ændre.

Lad mig til slut ganske kort læse et citat op på 6 linjer fra Vestkysten den 25. januar – altså 4 dage før man fremsatte lovforslaget:

»Formanden for Centrum-Demokraterne, Mimi Jakobsen, advarer sine folketingskolleger mod at ride ideologiske kæpheste mod fagbevægelsen. Man skal lade være med at trampe rundt som en elefant i en glasbutik, fordi der står et eller andet i et partiprogram, siger Mimi Jakobsen.«

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Når Det Konservative Folkepartis ordfører kan finde det rimeligt og tilfredsstillende, at disse bølgeoptøjer er omfattet af politivedtægten, så overser han ganske det, som ikke mindst de sidste uger har belært os om, nemlig at når det kun er en politivedtægtsovertrædelse, kan man ikke varetægtsfængsle. Men det er jo det,

[Glistrup]

der er behov for. Hele produktionslivet i Københavnsområdet gik i stå, fordi disse banditter og terrorister fra Blekingegade-gruppen, der endnu er på fri fod, og hvem det ellers var, dag efter dag kunne hindre det københavnske trafikliv i at fungere ved, at de samme mennesker fra BUPL, eller hvor de kom fra, gik ud og lavede blokader.

Hvis man havde en straf – ikke efter § 260, men § 261, der går op til fængsel i 4 år – så kunne man, den første dag disse forstyrrelser af hele livet i hovedstadsområdet begyndte, simpelt hen have sat hele banden ind i varetægtsfængsel. Og det er det, der tiltrænges på dette område; det er såmænd ikke så meget den efterfølgende strafudmåling. Det helt afgørende er, at vi ikke skal have de samme mennesker til morgen efter morgen at stå derude i Roskilde eller Gladsaxe eller Ballerup, eller hvor de står og hindrer folk i at komme på arbejde.

Det er derfor, det er så utilfredsstillende, at De Konservative ikke opretholdt deres standpunkter fra 1927, som hr. Ole Espersen var inde på, og vi fik den skændsel, der indtrådte i 1937 og igen i 1975. Det er derfor, at CD er alt for blød og alt for eftergivende i det forslag, de har fremsat. Og det er skammeligt at høre, at et parti, der som Det Konservative Folkeparti har så stolte traditioner på dette område, nu opfører sig, som hr. Helge Adam Møllers ordførertale var udtryk for.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg vil bare sige til hr. Ole Espersen, at vi naturligvis har samme viden om det historiske i vores lovforslag, som hr. Ole Espersen – i hvert fald som minimum. Naturligvis har vi forberedt vores lovforslag grundigt og ved udmærket godt, hvilke love vi henviser til.

Endvidere vil jeg gerne sige til hr. Ole Espersen, at vi da ikke i lovforslaget eller på nogen anden måde har sat spørgsmålstejn ved organisationerne. Det kunne være rart, om hr. Ole Espersen ville forklare lidt nærmere, hvad det egentlig er, han mener med, at vi skulle have sat spørgsmålstejn ved organisationerne.

Derimod ville det nok have været rart for hr. Ole Espersen, da han i sin tid var justitsminister, om han havde haft en lidt mere præcis formulering. For det er jo det, vi beder om: vi vil gerne have en lidt mere præcis formulering.

Det kunne have været rart for den daværende og ville være rart for den nuværende justitsminister, om man havde en mere præcis formulering til gavn både for Justitsministeriet og for politiet.

Til hr. Helge Adam Møller skal jeg bare sige, at de korte bemærkninger jo har til formål at opklare, så vidt jeg har forstået forretningsordenen. Og jeg vil gerne bede hr. Helge Adam Møller forklare mig, hvilken relation der er mellem det citat, han fremførte her, og som fik den fungerende justitsminister til at nikke bifaldende, så vidt jeg kunne iagttage, og det forslag, der er fremsat. Det ville være utrolig nyttigt. Jeg tror, at hr. Helge Adam Møller er den eneste, der kan give en bare nogenlunde tålelig forklaring.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg behøver sikkert ikke at forsvare Det Konservative Folkeparti, men jeg vil dog gerne oplyse, at De Konservative i 1929 var ganske betænkelige ved den tugthuslov, som CD nu ser sit forbillede i.

Om organisationerne skal jeg kun sige, at både De Samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening i 1927 var meget betænkelige og faktisk – det gjaldt naturligvis De Samvirkende, men også Dansk Arbejdsgiverforening – var imod tugthusloven. Derfor kan jeg med god samvittighed sige, at CD med dette lovforslag søger at gå imod det, organisationerne finder er deres egne fornuftige interesser.

Dernæst til hr. Glistrup: Det er interessant nok, at CD og hr. Glistrups parti, Fremskridtspartiet, i 1976 var enige om at foretrække blokadecirkulæret frem for en ændring i straffeloven. Jeg ved ikke, hvorfor man nu anser situationen for at være så meget anderledes, at man føler det nødvendigt at holde et indlæg af den ubehagelige karakter, som hr. Glistrup gjorde. Og hvad angår Blekingegade, mener jeg ikke, der kører busser i Blekingegade.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er i anledning af hr. Nør Christensens bemærkning om citatet fra Vestkysten, som jo kom midt under HT-striden. Det foreliggende forslag kom 5 dage efter, og derfor foresvævede

[Helge Adam Møller]

det mig umiddelbart, at forslaget fra CD har noget med den aktuelle situation at gøre.

Det kan jeg ikke vide om det har, men det er vel en naturlig følgeslutning, at det er foranlediget af det, der skete på det tidspunkt. I øvrigt syntes jeg bare, det var en spændende bemærkning; jeg sagde ikke, at jeg var enig med CD's partiformand, men tillod mig bare at læse den op, og så kan hr. Nør Christensen spørge partiformanden, hvad hun har ment med de bemærkninger om, at man ikke skulle ride ideologiske kæpheste, og at man ikke skulle fare rundt som en elefant i en glasbutik; det må fru Mimi Jakobsen kunne forklare.

Dernæst vil jeg sige ganske kort til hr. Glistrup, der ikke forstod Det Konservative Folkepartis holdning, at jeg ville finde det meget betænkeligt, hvis mennesker, som var forsamlet, og som begår noget, der klart er ulovligt, og som de også kan straffes for, ved at de på en eller anden måde tager hinanden under armene og hindrer nogen i at komme ind i en bygning eller en lokalitet, men ikke begår nogen form for vold eller frihedsberøvelse, skulle kunne straffes med fængsel. Det synes jeg ikke at dagens samfund taler for, men jeg synes, det er lige så rigtigt, at de skal stilles for en dommer, hvis de begår vold, hærværk eller frihedsberøvelse, og jeg vil have fuld forståelse for det, hvis denne dommer så sætter dem i fængsel. Men i det andet tilfælde, hvor der ikke forekommer vold, synes jeg ikke, det er rimeligt.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Når ulovlighederne består i dag efter dag uger i træk at hindre hundredtusinder af fredelige borgere i at passe deres job, hvad enten man står arm under arm eller ej, så kræves der en kraftig reaktion, for at retssamfundet ikke skal gå i opløsning, og derfor kræves der, at man ikke bare venligt siger, at når de har fået deres morgenkaffe, kan de gå hjem og komme igen og lave blokade igen den næste dag, men at man sætter dem i varetægt.

Derudover var hr. Ole Espersens indlæg direkte historieforklaring. Fremskridtspartiet holdt fast som det eneste parti i samlingen 1975-76 på en straffelovsændring. Efter at vi havde fået det stemt ned, er det rigtigt, at vi for dog at opnå noget tog dette slatne politivedtægtsforslag med.

Det er heller ikke rigtigt, når hr. Ole Espersen siger, at Det Konservative Folkeparti, fordi det i perioden 1927-37 et par gange var lidt berørt af organisationernes ærtehalmsammenhæng, hvor Arbejdsgiverforeningen støttede fagbevægelsens forskellige forsøg på at destruere samfundet, derfor udtrykte sig lidt blødt af hensyn til sit forhold til Dansk Arbejdsgiverforening.

Kendsgerningen er, at vi i årene 1927-37 endnu havde et seriøst, samfundsbevarende konservativt folkeparti, der igennem samtlige år stemte for bevarelsen af det, som medierne og i dag hr. Ole Espersen med et fuldstændig forfejlet udtryk har kaldt tugthusloven.

Det var en lov om bevarelse af erhvervs- og arbejdsfriheden - det var vist endda titlen på loven. Det var en mulighed for at få samfundet til at fungere, som ulykkeligtvis blev slettet i 1937.

Ole Henriksen (SF):

SF kan ikke støtte forslaget. Vi ser ingen grund til at gøre konflikter på arbejdsmarkedet kriminelle ved at foreslå bestemmelserne ført ind i straffeloven.

Bestemmelserne findes, som det jo allerede er omtalt, i det såkaldte blokadecirkulære, og det er for os mere end rigeligt, at det kom ind i politivedtægten dengang i en speciel cirkulæreform, og vi var da også i sin tid modstandere, da man lavede dette indgreb i Folketinget.

Det er vor grundlæggende opfattelse, at man ikke kan straffe sig ud af interessekonflikter på et arbejdsmarked, der i bund og grund bygger på store uligheder mellem arbejdsgiver og lønmodtagere. Styrkeforholdet er så skævt, at lønmodtagere i interessekonflikter af denne art ofte bliver tvunget til at handle i nødværge for at forsvare deres rettigheder.

I dag er det jo også sådan, at vi foruden cirkulæret har et arbejdsretsligt system, der straffer lønmodtagerne og deres organisationer hårdt nok, når der er uro på arbejdsmarkedet, og jeg er da heller ikke i tvivl om, at der også i den pågældende sag falder en stor bod ved Arbejdsretten.

Om organisationen i HT-konflikten også bliver ramt, ved vi ikke noget om endnu, men der er i hvert fald sanktionsmuligheder nok, og man skal også være opmærksom på, at det er arbejdsgiveren, der har retten til at lede og for-

[Ole Henriksen]

dele arbejdet, ligesom det er dem, der har ejendomsretten til virksomhederne. Når man sammenligner de rettigheder, arbejdsgivere og arbejdstagere har i dag under interessekonflikter, hvor arbejdsgiverne f.eks. har retten til med en halv times varsel at lukke porten og sige: Nu har vi lavet en fysisk blokade over for lønmodtagerne, og dermed har de mistet deres arbejde, eller hvad nu arbejdsgiveren har tænkt sig at gøre, må vi konstatere, at der er helt ulige vilkår.

Jeg tror, at Danmark efterhånden er det samfund i Vesteuropa – måske i hele Europa – som har det mest restriktive arbejdsmarkedssystem, som kan straffe lønmodtagerne.

Dette forslag skærper altså efter vores opfattelse klart tilstandene på en helt urimelig måde, hvor man kan komme op på to års fængsel. Hr. Glistrup vil gerne have det op til fire års fængsel. Det ville selvfølgelig være en måde at løse arbejdsløshedsproblemet på, hvis vi burede alle dem, som kom ud i interessekonflikter, inde i nogle arbejdslejre eller noget tilsvarende. Så var det problem løst, men til gengæld kørte der altså heller ingen busser, hvis alle buschaufførerne sad i spjældet i fire år. Så jeg ved ikke, hvordan hr. Glistrup vil løse den knude.

Jeg vil også gerne sige, at forslaget i sig selv indicerer, at fysiske blokader er noget, vi har hver anden dag i dette samfund. Men rent faktisk er der jo utrolig længe imellem, at det skærper til på arbejdsmarkedet, og at man får de nødvendige udluftninger i disse interessekonflikter. Det skulle altså ikke efter vores opfattelse give anledning til, at man nu vil stramme op på det ved at føre bestemmelsen over i straffeloven. Vi kan altså ikke støtte det foreliggende forslag.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

SF's ordfører spurgte mig, hvordan Fremskridtspartiet ville løse det, som han opfattede som en knude. Det er meget let. Ronald Reagan har angivet modellen. Da man fik en vildstrejke, umiddelbart efter at han var tiltrådt – det var nogle flyveledere – sagde han: Hvis I ikke møder på arbejde i overmorgen morgen, er I alle sammen afskedigede uden en øre i pension, uden en øre i understøttelse, uden en øre i opsigesløn eller noget som helst andet. Ud med jer!

Flyvelederne – eller måske rettere ders koner – var så fornuftige, at de alle sammen mødte på arbejde to dage efter.

Havde Det Konservative Folkeparti ikke indsat Conny Dideriksen som formand i HT, havde vi haft en HT-ledelse, som havde sørget for at give disse buschauffører præcis den samme besked allerede for en måned siden, og så havde de alle sammen kørt bus to dage efter. Og hvis de ikke havde gjort det, var de blevet fyret, ville aldrig mere kunne ansættes i HT, ville ikke få én øre i pension, ikke én øre i opsigeserstatning, ikke én øre i understøttelse fra nogen som helst, og så kunne man nok finde nogle buschauffører, der var villige til at køre. Der er ikke noget som helst praktisk problem i det, som SF's ordfører gjorde til noget, der tilsyneladende skulle frembyde vanskeligheder.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Det forbavser mig ikke, at hr. Glistrup har Ronald Reagan eller andre tidligere præsidenter som forbillede med hensyn til, hvordan man løser den slags konflikter. De metoder har vi set anvendt adskillige steder rundt om i verden, og det er efter min bedste opfattelse noget, der tangerer fascistoide metoder. Hvis man fortsætter i den retning, ender man i et rent fascistisk samfund, og det er klart, at der også må være nogle tilhængere af det i dette samfund, men vi vil altså ikke medvirke til, at vi straffer os ud af den slags problemer.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Ved at knægte de forkælede ender vi i et samfund, som er lykkeligt og pragtfuldt for alle, hvor folk kan komme på arbejde, hvor de kan komme til at gøre deres gavn og nytte for samfundet, og hvor det hele fungerer tilfredsstillende, på ganske samme måde som Ronald Reagans indsats i sin tid indvarslede den gode periode på det amerikanske arbejdsmarked.

Derfor må man selvfølgelig gerne fra SF's side som sædvanlig bare udslynge sine forskellige påstande om det fascistoide, og hvad der nu ellers er SF's sprogbrug, men det drejer sig nu engang om at benytte de metoder, at sige, at man har engageret buschauffører til at køre bus. Punktum. At det er det, de skal gøre, og når

[Glistrup]

de ikke gør det, så er det ud af vagten, og ved at overholde det princip meget strengt opnår man at få hele samfundet til at køre godt uden arbejdsløshed, uden betalingsbalanceunderskud, uden nogen som helst andre problemer, som jo bare er kommet i kraft af denne vattede blødsødenhed, som SF og ligesindede har inficeret det danske arbejdsmarked med.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, det er lidt urimeligt, at fru Conny Dideriksen's navn drages ind her. Hun har faktisk gjort, hvad hun kunne for at få busserne til at køre. Det er helt urimeligt, når hr. Glistrup lader, som om Fremskridtspartiet er det eneste parti, der har det ønske.

Men brugte man de metoder, som hr. Glistrup anbefaler: afskediger samtlige chauffører, der har været involveret i arbejdsnedlæggelser, og lader være med at afvente den arbejdsretlige behandling, tror jeg, vi i mange måneder ville have lidt under eftervirkningerne af den konflikt, der er tale om her, når man ved, hvor utrolig svært det er at få chauffører.

Endvidere sammenlignede hr. Glistrup med, hvad der skete i USA for luftfarten i forbindelse med afskedigelsen af samtlige flykontrollører. Ja, hvad er der sket i USA? Mange af de store luftfartsselskaber er gået fallit, andre er på vej, og flyvemaskinerne falder ned, den ene efter den anden. Jeg tror ikke, det er en klog arbejdsmarkedspolitisk løsning.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Når hr. Ole Espersen henviser til de amerikanske luftfartsselskaber og drager en parallel over til det, hr. Glistrup har sagt, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at sikkerhedsproblemerne for de amerikanske luftfartsselskaber skyldes noget ganske andet. De har noget at gøre med den liberalisering, der har fundet sted, og den deraf følgende tilsidesættelse af sikkerheden derovre. Det er det, det handler om, og det har ikke noget som helst at gøre med det, vi her taler om.

Formanden:

Vi vender tilbage til ordførerrækken.

Bjørn Elmquist (V):

Ja, og dermed måske også til dagsordenen, for jeg vil vende tilbage til CD's forslag om at ændre straffeloven for så vidt angår bestemmelsen om ulovlig tvang. Da den fungerende justitsminister var på talerstolen for lidt siden, redegjorde han både for historien og for den gældende retstilstand, og det kan jeg til fulde tilslutte mig.

Da vi i mit parti også er modstandere af ulovlige fysiske blokader, som dette her handler om, og da vi mener, at den gældende retstilstand er forsvarlig, kan vi fra mit partis side ikke støtte det foreliggende lovforslag.

Glistrup (FP):

Et massivt opbud af virksomhedsfjendtlige personer hindrede i september 1975 Bækkelund Papirværk i at fungere. Det opskræmte og oprørte selvfølgelig det store befolkningsflertal i Danmark, og de seks ikkesocialistiske partier, der dengang udgjorde og stadig udgør flertallet her i Folketinget, var ved at falde over hinanden i forsøg på at komme i fjernsyn, radio og aviser osv. for at sige, at når statsminister Anker Jørgensen gik ned fra talerstolen ved åbningen i oktober 1975 af folketingsssamlingen, skulle de seks partier nok bruge deres flertal til at hindre, at noget sådant kunne gentage sig.

Men hvad oplever vi så 15 år efter? At Danmark stadig terroriseres af tilsvarende ballade og uorden, og at vi faktisk ikke ved, hvordan vort land stadig skal køres ned.

De seks partier havde gejsten oppe i oktober 1975, men en regering kender jo sine forskellige knapper at trykke på, så man sagde: Lad os nu sende sagen over til udtalelse i Straffelovrådet og Retsplejerådet – begge steder skulle sagen sendes hen – og lad os nu være lidt langsomme med at svare på udvalgenes spørgsmål, indtil vi har svaret fra disse råd, og hvad der ellers kunne være tale om.

Resultatet blev, at månederne gik, og da udtalelsen kom fra Straffelovrådet og fra Retsplejerådet, kom sagen i marts 1976 første gang til afgørelse, og dér viste det sig, at Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre svigtede det ikkesocialistiske flertal, så det blev til et mindretal.

Sagen kørte videre, og da vi kom frem til hen mod slutningen af folketingsssamlingen, var der igen to partier, der svigtede – denne gang var

[Glistrup]

det Venstre, Danmarks liberale Parti, og Centrum-Demokraterne – mens derimod Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet stadig holdt stand.

Da vi omsider kom frem til, at vi skulle stemme om det forslag, Centrum-Demokraterne havde fremsat, og som med en enkelt, men ganske væsentlig ændring svarer til det, vi behandler i dag, var Fremskridtspartiet det eneste parti, der stemte for Centrum-Demokraternes forslag. For i mellemtiden havde den socialdemokratiske justitsminister fortalt, at dette her var noget, vi kunne klare ved at udsende en cirkulæreskrivelse til landets politimestre om, at de skal være pæne og moralske, og det var det, der skete.

Men vi ved, hvad tilstanden har været: Hver gang der er en HT-chauffør, som det ikke passer at køre bil, får vi disse standstillinger, som vi har haft i 1970'erne og i 1980'erne og allerede nu i 1990'erne. Vi får disse fuldstændig rædselsvækkende fornægtelser af enhver retsstilling på arbejdsmarkedet ved, at folk, som det ikke passer, at de ikke kan spille kong Gulerod, hindrer arbejdsomme mennesker i at færdes frit til og fra deres arbejdspladser – hvad enten det er »La Cabana«, »MacDonalds«, eller hvor vi nu har oplevet disse ting. Det er det, Centrum-Demokraterne nu gør en behjertet indsats for at få sat en stopper for. Hvis vi i Danmark skal arbejde os ud af vore problemer, kan vi simpelt hen ikke tolerere sådan nogle Chicago-gangstertilstande, som nu har præget livet her i landet – eller i hvert fald i hovedstadsområdet – i de sidste 3 uger, og vi må virkelig fra Folketingets side gøre en behjertet indsats.

Det, som er afvigelsen fra Centrum-Demokraternes forslag i dag i forhold til det, der blev fremsat i 1975, er, at man nu har lagt tingene ind under den milde paragraf i straffelovens § 260 i stedet for dér, hvor den hører hjemme, nemlig som indskrænkning af den personlige frihed i straffelovens § 261, dér, hvor Centrum-Demokraternes forslag var placeret i oktober 1975. Forhåbentlig lykkes det Centrum-Demokraterne at få det tilbage til den rigtige paragraf. Det er vigtigt, at vi får disse uordner og banditvælder afskaffet i Danmark.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er helt enig i, hvad vel hovedparten herinde mener: at vi ikke kan tole-

rere disse fysiske blokader. Man kan selv have det sådan, at man ønsker at strejke, og man kan diskutere, om der skal være strejkeret eller ej. Det er ikke nemt at afskaffe; så skulle man leve i et idealsamfund, og det gør vi ikke. Men det, at man hindrer andre i at udføre deres arbejde, er jo at berøve andre friheden.

Efter hvad vi har hørt i dag – også fra den fungerende justitsminister – har vi allerede nu muligheder for at skride ind både i alvorlige og i mindre alvorlige tilfælde. Problemet er så bare – som den fungerende minister sagde – at det, der af nogle betragtes som mindre alvorligt, af andre måske betragtes som særdeles alvorligt.

Derfor vil vi fra Kristeligt Folkeparti, selv om vi ikke kan støtte forslaget, som det ligger her, gerne være med til at se på i udvalget: Hvordan har loven fungeret? Hvad er årsagen til, at man ønsker loven skærpet? Hvor mange tilfælde af overtrædelser har der været?

Vi mener ikke, det er formålstøt, at vi netop nu får dette forslag, for det kan give anledning til, at vi får belyst nogle ting og undersøgt, om der er behov for skærpelse, eller om loven fungerer, som den skal.

Så vi tilsiger trods alt en positiv udvalgsbehandling.

Nør Christensen (CD):

Der er ikke noget nyt i at præcisere strafbarheden i fysiske blokader. I lov nr. 70 af 27. marts 1929 om værn for erhvervs- og arbejdsfriheden var der fastsat straffebestemmelser, som i retspraksis bl.a. førte til domfældelse af medlemmer af en arbejderforening, som hindrede uorganiserede arbejdere i at arbejde. Loven var i kraft indtil 1937. Og i realiteten har der efter CD's opfattelse ikke siden da været en passende reaktionsmulighed over for det uacceptable formål, som i øvrigt fuldt lovlige arbejdskonflikter siden ofte har fået, eller til reaktion på tilsvarende hindringer, som etableres også uden en arbejdskonflikt som udgangspunkt.

Jeg skal i den sidstnævnte forbindelse erindre om det seneste årtis tiltagende etablering af fysiske hindringer som led i ulovlige besættelser af fast ejendom.

I 1975 fremsatte CD i Folketinget forslag om en tiltrængt præcisering af retstilstanden uden at opnå den fornødne tilslutning hertil blandt de daværende partier. Dengang fremsattes forslaget som et forslag om en tilføjelse til straffe-

[Nør Christensen]

lovens § 261, som hr. Glistrup var inde på, og som er bestemmelsen om frihedsberøvelse. Det fremsatte forslag implicerede strafbarhed, »når nogen hindres i at færdes frit til og fra en ejendom eller andet område, hvortil han i øvrigt er adgangsberegtiget.«

De juridiske overvejelser, som CD i de mellemliggende år har haft, har ført til, at forslaget, som jeg i dag fremsætter, er et forslag om en tilføjelse til straffelovens bestemmelser om ulovlig tvang.

Fremsættelsen af forslaget i 1975 og den debat i Folketinget, som da blev ført – bl.a. på grundlag af CD's forslag – gav anledning til, som det også har været nævnt, at Straffelovrådet blev hørt om sagen. Området, som man bad Straffelovrådet om at bedømme, blev begrænset til at vedrøre »afspærring eller andre midler til adgangshindring«. Alligevel indeholder Straffelovrådets udtalelser betragtninger af væsentlig betydning for bedømmelsen både af den egentlig fysiske afspærring og af den afspærring, som alene består i trusler eller truende adfærd. Jeg hæfter mig navnlig ved, at Straffelovrådet klart gav medhold i det synspunkt, at straffelovens § 261 om frihedsberøvelse kun er anvendelig som strafferetlig sanktion, hvis nogen hindres i at forlade en lokalitet, mens hindringen af adgang til samme lokalitet kun er strafbar, og jeg citerer ordret fra side 11 i Straffelovrådets udtalelse:

»... hvis der foreligger ulovlig tvang efter § 260.«

Der er altså tale om en forskel i forhold til det, den fungerende justitsminister sagde, og jeg vil bare bede ham notere sig dette, også af hensyn til den rigtige justitsminister.

Forudsætningen for, at der efter formuleringen af § 260 er tale om sådan ulovlig tvang, er, at truslen over for den, der hindres adgang, består i, og jeg citerer igen fra straffeloven:

»... vold eller trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse.«

Denne formulering er både efter CD's opfattelse og efter Straffelovrådets vurdering klart utilstrækkelig til at foretage strafferetlig sanktion i en situation, hvor adgang hindres ved egentlige fysiske hindringer eller ved en truende attitude, og uden at en sådan konkret trussel som forudsat i formuleringen af § 260 er fremsat.

På side 24, 25 og 26 i Straffelovrådets udtalelse drages den konklusion, at § 260 hverken direkte eller analogt er anvendelig ved de egentlige fysiske blokader, men CD finder hverken den egentlige fysiske hindring eller den truende adfærd mere acceptabel end den direkte fremsættelse af trusler.

Heller ikke den opfattelse af, at § 260 er for snæver i sin beskrivelse af det strafbare gerningsindhold, er ny. Allerede ved straffelovudkastet fra 1912 havde den til § 260 svarende straffebestemmelse, som det påpeges af Straffelovrådet i udtalelsen fra 1975, på side 17 til beskrivelsen af gerningsindholdet knyttet en generel formulering, som lød: »... eller på anden måde«.

CD har frem for en tilsvarende lidt upræcis henvisning, som nok er vel generel, foreslået, at den nødvendige præcisering relateres til de egentlige fysiske hindringer og den truende adfærd. Det, som for CD var og stadig er magtpåliggende, er at få fastslået den uacceptable udvikling af en arbejdskonflikt, at truende adfærd, som ofte vil implicere en højere grad af krænkelse af det enkelte menneskes integritet, bliver brugt til at hindre almindelig adgang til steder eller lokaler, hvortil passagen normalt er fri.

CD's tidligere fremsatte forslag om en præcisering af fysiske blokaders ulovlighed skete bl.a. på grundlag af en række konkrete sager. Man kan måske erindre sig f.eks. Hope Computer-sagen, hvoraf det – uanset at konkret strafskyld af bevismæssige grunde ikke blev statueret – kan udledes, at straffelovens § 261 skaber fornødent værn for tiltag, der hindrer udgang fra lokaler ramt af fysiske blokader.

Samme bestemmelse om frihedsberøvelse kan imidlertid ikke efter dens formulering anvendes ved hindring af adgang til lokaler, og det er CD's opfattelse – også med baggrund i de konkrete sager, som er set siden Folketingets behandling af CD's forslag i 1975 – at der stadig er et betydeligt behov for at få præciseret strafbarheden, der efter CD's vurdering må være forbundet med fysiske blokader, som går over gevind på en måde, så mennesker på grund af fysiske hindringer eller trusler må afstå fra adgang til lokaliteter, hvortil de i øvrigt har lovligt ærinde. Jeg skal erindre om, at der var nogle folketingsmedlemmer, der for nogle år tilbage kom lidt for sent på arbejde på grund

[Nør Christensen]

af en fysisk hindring af adgangen til Folketinget.

Derfor foreslår CD nu, at det præciseres, at adfærd som den beskrevne er udtryk for ulovlig tvang, og at præciseringen finder sted ved en tilføjelse til straffelovens allerede bestående bestemmelser om ulovlig tvang.

Jeg vil gerne gentage, hvad CD's retspolitiske ordfører, René Brusvang, også i 1975 lagde megen vægt på, nemlig at CD har fuld respekt for de faglige organisationers arbejde og ret til ved de legale arbejdsretlige kampskridt: strejke, lockout og blokade at søge sine faglige mål nået. Det burde vel være svar nok til hr. Ole Espersen.

Det sker, at noget odøst, som er skabt af usikkerheden om grænsen mellem de lovlige og de ikke lovlige midler, meget nemt kan kastes over metoder, der anvendes til forfølgelse af fuldt legale mål. Det finder CD's folketingsgruppe ikke at de faglige organisationer fortjener. CD har valgt at begrunde sit nu fremsatte forslag i de arbejdskonflikter, hvis helt urimelige udvikling dannede basis for forslagsfremsettelsen i 1975, men jeg skal præcisere, at bestemmelsen naturligvis ikke er indskrænket til at gælde for typesituationer, og jeg kan meget vel forestille mig, at der ved indførelsen af en straffjæmmel som foreslået tillige kan skabes et passende reaktionsinstrument for en række af de situationer omkring husbesættelser og gadeafspærringer, hvor andre straffebestemmelser ikke giver belæg for strafferetlige sanktioner med en passende valør.

Det er min forventning, at CD's forslag vil kunne finde det fornødne flertal, specielt når det har undergået en udvalgsbehandling. Særlig går jeg ud fra, at regeringen er parat til at støtte forslaget. Den formodning bygger jeg på, at den nuværende statsminister på saglig og velunderbygget måde pegede på netop de problemer, som CD gerne ser løst, allerede den 15. oktober 1975, da han i Folketinget stillede et spørgsmål til den daværende socialdemokratiske statsminister om, hvad denne ville foretage sig for at sikre folks ret til at færdes frit til og fra deres arbejde, eller hvor de i øvrigt har dagligt ærinde. Spørgsmålet til den daværende statsminister gav ikke anledning til den ønskværdige præcisering af lovgivningen. Det har den nuværende statsminister, justitsminister og fungerende justitsminister nu chancen for at medvirke til under udvalgsarbejdet.

Ole Espersen (S):

Jeg efterlyste en forklaring fra hr. Glistrup på, hvorfor der i dag anvendes et så voldsomt ordvalg, at man sammenligner de strejkende og dem, der deltager i den fysiske blokade, med røverisigtede fra Blekingegade, BZ'ere og meget mere. Det fik jeg ikke noget svar på.

Jeg ved ikke, hvilke ændringer i samfundet der har medført, at man nu skal indtage en helt anden holdning, end Fremskridtspartiet gjorde i 1976. Hr. Glistrup sagde, at det var historieforvanskning fra min side, når jeg sagde, at man dengang ønskede ændring af straffeloven, og at det slet ikke var nok med dette vattede forslag om blokadecirkulæret.

Må jeg citere fra forhandlingerne i 1976, spalte 11991, hvad hr. Glistrup sagde på det tidspunkt, hvor Folketingets mange partier var blevet enige om at udsende blokadecirkulæret – eller bede ministeren om at gøre det – i stedet for at ændre straffeloven. Da sagde hr. Glistrup følgende:

»Det ændrer ikke noget som helst ved det, der er kendsgerningerne i denne sag, at frihedsrettighederne har vundet deres store og afgørende sejr på denne grundlovsdag. Lad os håbe, at de også ved kommende grundlovsdage vil vinde yderligere sejr.«

Det kalder jeg en ubetinget ros af blokadecirkulæret, og derfor er det, jeg ikke forstår, hvorfor vi skal høre den tale, som vi hørte fra hr. Glistrup i dag.

Så vil jeg sige til hr. Nør Christensen, at jeg forstår og fik bekræftet, at hr. Nør Christensen virkelig savner tugthusloven, at det var en fejl, den blev ophævet. Jeg siger udtrykkelig, at jeg tror, at hr. Nør Christensen savner den. Jeg tror ikke, at CD's folketingsgruppe gør det.

Så påpegede ministeren en uklarhed ved lovforslaget, som hr. Nør Christensen ikke kom ind på: Hvad er i grunden den truende adfærd, der skal kunne medføre fængsel i op til 2 år? Hvad er truende adfærd? spurgte ministeren. Det er et meget uklart begreb. Kunne vi ikke få hr. Nør Christensen til fra talerstolen at illustrere, hvad truende adfærd er?

Glistrup (FP):

Ak, ikke engang hr. Ole Espersen forstår bornholmsk ironi. Det er jo sørgeligt. Da de af hr. Ole Espersen citerede ord faldt ved et midnatsmøde, hvor den 4. juni var blevet til den 5.

[Glilstrup]

juni, havde Folketinget igennem de forløbne 9 måneder, var der vel gået, været igennem en lang, lang, lang, lang række forhandlinger om det emne, som vi nu beskæftiger os med igen i dag. Og både før, under og efter disse forhandlinger var Fremskridtspartiets standpunkter og ordvalg – man har jo sproget til at sige sin mening med og ikke til at dække den i – været præcis af samme karakter som i dag. Men så sent som den 4. juni, altså før midnat, havde vi oplevet, at selv Centrum-Demokraterne havde stemt imod deres eget forslag, som man nu gennemfører, og Fremskridtspartiet havde stået helt alene ved afstemningen om at få straffelovens § 261 tilføjet den tilføjelse, som Centrum-Demokraterne fremsætter forslag om i dag. At man i en forsamling, der i allerhøjeste grad havde forhandlingerne i løbet af dagen den 4. juni, forhandlingerne den 2. juni, hvor der havde været en tilsvarende afstemning, og forhandlingerne i den foregående folketingssamling i erindring, at man dér slutter af med at sige, at forhåbentlig vil kommende grundlovsdage vise, at man virkelig kan vinde sejr for frihedsrettighederne i Danmark, det var dog et fromt ønske at fremsætte i den situation. Nu må vi så bare 14 grundlovsdage efter konstatere, at frihedsrettighederne stadig knægtes i Danmark af blokadefolkene ved de forskellige garager, sådan som vi har set dem opføre sig de seneste dage, og sådan som vi ned igennem 1980'erne og den del af 1970'erne, der lå efter den 5. juni 1976, også oplevede, hvordan man totalt undertrykte den personlige frihed, det mest fundamentale i hele retsvæsenet, nemlig det, at man trygt og uforfærdet kan færdes dér, hvor man har lovligt ærinde; det er i den grad trykket under fode. Derfor er der grund til i dag, den 20. februar 1990, at gentage, hvad der blev sagt i samlingen 1975-76 – desværre.

Nør Christensen (CD):

Jeg er blevet stillet over for det helt konkrete spørgsmål, hvor mange eksempler der egentlig var på, at man har hindret folk adgang til steder, hvor de havde et lovligt ærinde.

Jeg har her ved siden af mig de udskrifter, som har kunnet fremskaffes via edb-anlæg, og jeg har talt eksemplerne op. Jeg skal bare gøre opmærksom på, at det er et meget, meget stort antal, rigtig mange og alt, alt for mange.

Hr. Ole Espersen beder om at få defineret, hvad truende adfærd er. Truende adfærd kræver naturligvis en beskrivelse, det ved hr. Ole Espersen også udmærket godt. Og når en sådan beskrivelse foreligger, er det naturligvis op til domstolene at afgøre, om der har været tale om en truende adfærd. Det er vist ganske normalt inden for det strafferetlige område.

Men jeg skal da henvise til, hvad jeg sagde under min ordførertale. Det, som for CD var og stadig er magtpåliggende, er at få fastslået den uacceptable udvikling af en arbejdskonflikt, det uacceptable i, at truende adfærd, der ofte vil implicere en højere grad af krænkelse af det enkelte menneskes integritet end en fysisk hindring, bliver brugt til at hindre almindelig adgang til steder eller lokaler, hvortil der normalt er fri passage.

Det var, hvad jeg sagde under min ordførertale, og jeg skal naturligvis ikke stille mig op og give en egentlig konkret beskrivelse af, hvad der i enkeltituationer kan betegnes som truende adfærd. Det ved hr. Ole Espersen også udmærket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om risiko og risikokommunikation.

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 10/1 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Lone Dybkjær):